

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

Ders 1.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı, Güvenlik kültürü ve Tarihçe

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir?

Çalışanların sağlıklı ve güvenli çalışmalarını sağlamak üzere alınması gereken tedbirler dizisidir.

İşyerlerinde işin yürütümü sırasında, çeşitli sebeplerden kaynaklanan, çalışanların sağlığına ve güvenliğine zarar verebilecek şartlardan korunmak amacıyla yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalardır.

ILO ve WHO' ya göre İş Sağlığı ve Güvenliği

Bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal iyilik hallerinin korunması, geliştirilmesi ve en üst düzeyde sürdürülmesidir.

İşin insana ve işçinin kendi işine uyumunun sağlanmasıdır

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir?

Birleşmiş Milletlere Göre İş Sağlığı ve Güvenliği

İş sağlığı ve güvenliği bir insan hakkıdır.

Bu sözleşmenin taraf devletleri,

- Herkesin adil ve elverişli çalışma koşullarında,
- Özellikle güvenli ve sağlıklı ortamlarda çalışma hakkını tanırırlar.

B.M. Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, 1975 (M. 7)

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir?

Ülkemizde iş güvenliği kavramı çoğu zaman sosyal güvenlik kavramıyla karıştırılmaktadır, halbuki iş güvenliği tanımı genel anlamda, yalnızca çalışanların değil tüm işletmenin ve üretimin de güvenliği düşünülerek üç ayrı alandaki çalışmaların birleşimi olarak kabul edilmektedir.

- **İş Güvenliği** : İşin devamlı ve çalışanlara zararlı olmamasıdır.
- **İşletme Güvenliği** : İşyerinin çalışma şartlarına uygun şekilde düzenlenmiş, yapılan işe göre gerekli güvenlik önlemlerinin alınmış olması halidir.
- **Üretim Güvenliği** : İş yerinde üretilen maddelerin satışının devamlı olması, ürünün de çalışana ve topluma zarar vermeyecek şekilde muhafaza edilmesidir.

Dünyada İSG Tarihçesi

İlk çağlarda iş veya çalışma hayatı

İnsanlar yaşamak ve yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak için,

- Doğada var olan yiyeceklerin bulunması,
- Yiyeceklerin saklanması,
- Doğal şartlara göre barınak temini,
- Et veya kürkleri için avcılık, v.b. İşlerle uğraşıyorlardı.

Kaza ve yaralanmalar çalışma hayatının tehlikeleri olarak gündeme gelmemiştir.

Dünyada İSG Tarihçesi

Taş ocakları ve madenlerde İSG

- Sonraki yıllarda insanlar, ihtiyaçlarını temin etmek için topraktan taş ve kıymetli madenleri çıkarttılar.
- Araç- gereç, el aletleri ve silah yapmışlardır. Bu aletlerle toprağın işlenmesi (MÖ 9000), barınak ve ulaşım aracı yapımı v.b işler yaptılar.
- Madencilğin başlaması ile İSG konuları arttı.Madencilik eski çağlardan beri var olan tehlikeli bir iş türü olarak bilinmektedir.
- Eski çağlarda tehlikeli olan işlerde esirler, köleler ve suçlular çalıştırılıyordu.

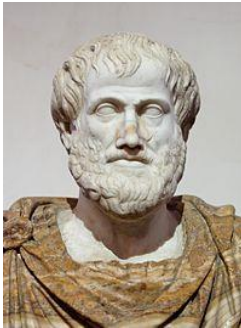
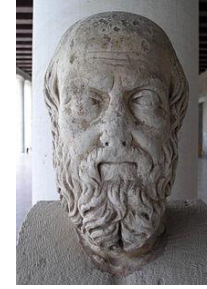
Dünyada İSG Tarihçesi

Taş ocakları ve madenlerde İSG

- Hastalanan, kaza geçiren ve ölenlerin yerlerine başkaları bulunabiliyordu.
- Bu nedenle çalışanların **hastalanması veya ölmesi** toplumun ilgisini çekmiyordu.
- Eski Mısır’ da mimar-mühendis olarak çalışan hekim ve rahip olan **İmhotep** M.Ö. 2780 yıllarında, piramitlerin yapımı esnasında meydana gelen kazalarda çok sayıda ölenlerin olduğuna ve çalışanlarda bel incinmeleri şeklindeki sağlık sorunlarına işaret etmiştir.

Dünyada İSG Tarihçesi

- **Heredotus** (M.Ö. 484-425)
ilk kez işçilere **yeterli besin**
verilmesi üzerinde durmuştur.

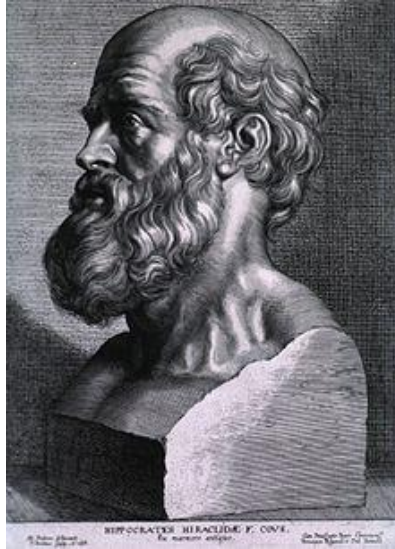

- **Aristoteles** (M.Ö. 384 -222)
koşucuların hastalıklarından söz
etmiş, gladyatörler için özel **diyet**
önermiştir.

Plato (M.Ö. 254-184)

bazı esnaf ve zanaatkarların **çalışma pozisyonlarından**
ileri gelen şekil bozuklukları ile ilgili bilgi vermiştir.

Dünyada İSG Tarihçesi

- **Hippokrates** (M.Ö. 460-370)
ilk kez **kurşunun zararlı** etkileri üzerinde durmuş,
kurşun koliğinden söz ederek onu tanımlamış,
aynı zamanda halsizlik, görme bozuklukları ve felçler ile kurşuna maruziyet arasında ilişki bulunduğuna dikkat çekmiştir.

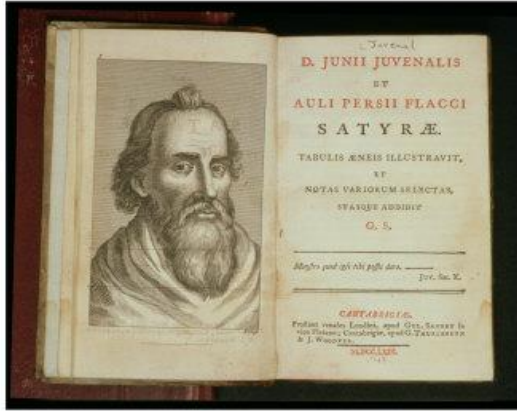
Dünyada İSG Tarihçesi

Nicander (M.Ö. 200) Hipokrates'in çalışmalarını genişletmiş, **kurşun koliği ve kurşun anemisini** incelemiş ve bunların özelliklerini tanımlamıştır. Bu dönemde yapılan çalışmalar sağlık ve güvenlik sorunlarının saptanması ve tanımı ile sınırlı kalmamış, zararlı etkilere korunma yöntemleri de geliştirilmiştir.

Pliny, (M.S. 23- MS 79) çalışma ortamındaki **tehlikeli tozlara** karşı çalışanların korunması amacıyla maske yerine geçmek üzere başlarına torba geçirmelerini önermiştir.

Dünyada İSG Tarihçesi

Juvenal

(M.S. 60-140)

demircilerin göz lezyonları ile ayakta durarak çalışanların varislerinden söz etmiştir.

Georg Agricola (1490-1555)

“**De Re Metallica**” adlı yapıtında, **madencilerde** ortaya çıkan hastalıkları tanımlamış, bunlara karşı korunma önlemlerini anlatmış, toza karşı **maden ocağının havalandırılmasından**, iş kazalarından ve korunma yöntemlerinden söz etmiştir.

Dünyada İSG Tarihçesi

Paracelsus (1493-1541)

madencilerde ve baca temizleyicilerinde meslek hastalıkları saptamış, “**De Morbis Metallicis**” adlı kitabında, bu gün **pnömokonyoz** diye bilinen kronik akciğer hastalıklarının klinik tablosunu çizmiş ve “meslek hastalıkları riskinin artması, endüstriyel gelişmenin gerekli ve birlikte olan sonucudur” demiştir.

Dünyada İSG Tarihçesi

İş sağlığının babası olarak bilinen İtalyan hekim **Bernardino Ramazzini** (1633-1714), Modena Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde epidemiyoloji profesörü olarak görev yapmıştır.

Daha önceki yıllarda Modena ve Padua şehirlerinde doktorluk yaparken işyerlerini ziyaret etmiş ve buradaki gözlemlerini de ekleyerek "**De Morbis Artificum Diatriba**" adlı kitabını yazmıştır.

Dünyada İSG Tarihçesi

- Ramazzini, o dönemde var olan hemen her meslek grubunun sağlık risklerinden, risklere karşı alınacak güvenlik önlemlerinden, ve hatta işçinin çalışma pozisyonu, iş-işçi uyumu gibi **ergonominin temel ilkelerinden** söz etmiştir.
- Hipokrat çağından bu yana, hastalara sorulan klasik soruların (anamnez) yanına **“ne iş yapıyorsunuz?”** sorusunu ekleyerek genel kural haline getiren Ramazzini, **hastalık ile iş arasında ilişki kurarak**, etiyolojik faktörü saptamayı amaçlamıştır.

Dünyada İSG Tarihçesi

Sanayi Devrimi ve Sonrası

- 1761’ de Buhar keşfi ile birlikte, fabrikalar oluştu. Tarımda çalışanlar fabrikalarda çalışmaya başladı.
- Göçlerle birlikte, Ailelerin parçalandı. Sağlıksız koşullarda barınma, Yetersiz beslenme, Uzun süre çalışma, aşırı yorgunluk, Olumsuz çevre koşulları, salgın hastalıklar, İş kazaları ve meslek hastalıkları Çalışanın sağlığının bozulmasına ve ölümlere neden oldu.
- İSG toplumsal sorun olarak toplumun ilgisi çekmeye başladı.

Dünyada İSG Tarihçesi

Dünyada İSG ile ilgili ilk yasal düzenlemeler

- 1802 de çıraklara yönelik olarak (Health and Morals of Apprentices Act) ilk yasal düzenleme **İngiltere’de** yapıldı.
- Çalışma süresi düzenlendi. 12 saat/gün, 58 saat/hafta
- 1833 de çıkarılan yasa ile
 - En küçük çalışma yaşı 10 oldu.
 - Doktor raporu (işe giriş muayenesi) getirildi.
- 1847 de işyeri denetimi yasalaştı. İş müfettişliği (fabrika denetçiliği) başladı.

Türkiye’de İSG Tarihçesi

Osmanlı Döneminde İSG

Osmanlı döneminde sosyal güvenlik ahilik, loncalar ve vakıflar vasıtasıyla sağlanmaya çalışılmıştır.

- Gümüşhane, Ergani, v.b madenlerdeki çalışmalar
- 1829’da Ereğli’de bulunan kömür madeni ile ilgili çalışmalar
- 1867’de Dilaver Paşa Nizamnamesi
- 1869’da Maaddin Nizamnamesi

Çalışma koşulları, yatakhane, çalışma süresi, ücret, v.b. sosyal hayatı düzenleyen ilk belgelerdir.

Türkiye’de İSG Tarihçesi

Osmanlı Döneminde İSG

- 1871’de kurulan Ameleperver Cemiyeti, tekstil, gıda, kağıt işkolu işçilerinin,
- 1895’ de Osmanlı Amele Yardımlaşma Cemiyeti Tophane işçilerinin,
çalışma koşullarının iyileşmesi için çalışma yaptılar.

Türkiye’de İSG Tarihçesi

Cumhuriyet Döneminde İSG

Cumhuriyetin ilk yıllarında

- **Umumi Hıfzısıhha kanunu** çerçevesinde Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen İşçiler hıfzısıhhası ve Gayri sıhhi müessese gibi çalışmalar mevcuttu.
- Ayrıca işçi işveren ilişkileriyle ilgili **Medeni kanun** ve **Borçlar Kanunu**, bu alandaki yasal düzenlemelerdir.

Türkiye’de İSG Tarihçesi

Cumhuriyet Döneminde İSG

- 1936 yılında ilk İş Kanunu(3008 sayılı) çıkarılmıştır. Bundan sonra 1971 yılında 1475 sayılı İş Kanunu çıkarılmıştır.
- 1964 yılında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu çıkarılmıştır.
- 1971 yılında 1475 sayılı İş Kanunu ve 2003 yılında **4857 sayılı İş kanunu** çıkarılmıştır. Yürürlükte olan İş Kanunu 4857 sayılı kanundur.
- 2006 yılında **5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu** çıkarılmıştır ve yürürlüktedir.
- 2012 yılında **6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu** çıkarılmıştır ve yürürlüktedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası

İSG'nin Hedefi: Çalışanın en temel hakkı olan, yaşama hakkı ve sağlığını korumak için güvenli bir çalışma ortamı sağlamaktır.

İSG'nin Stratejisi:

- ❑ Sağlığı bozucu faktörleri tespit etmek
- ❑ Bireysel özellikler değerlendirmek
- ❑ İşyeri ortam faktörleri belirlemek
- ❑ Bu faktörleri kontrol etmek, olumsuz faktörleri olumlu hale getirmek

İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası

İş Sağlığı ve Güvenliği Politikasının Başarılı Olması için Yapılması Gerekenler

- ◆ Devlet, işçi ve işverenin üçlü katılım sağlanmalı,
- ◆ Ulusal kalkınma hedefleri ile uyumlu olmalı,
- ◆ İlgili mevzuat hazırlanmalı,
- ◆ Kurumsal ve mali kaynak olmalı,
- ◆ Taraflar ve toplum bilgilendirilmeli,
- ◆ Gönüllü katılım özendirilmeli,
- ◆ Sürekli gözden geçirilmeli.

İş Güvenliği Kültürü

İş güvenliği kültürü, iş güvenliğinin öncelikli olduğu yaşam biçimidir. Güvenlik bilgiye dayanır ve içselleştirilmiş ve yaşam biçimi haline getirilmiş bilgi, güvenlik kültürünü oluşturur. İş güvenliği göz ardı edildiğinde, “İş kazası” ve “Meslek hastalığı” oluşur.

İş güvenliği kültürünün geliştirilmesi

- İş kazalarının azaltılması,
- Meslek hastalıkları ve işle ilgili hastalıkların azaltılması,
- İşten memnuniyet/mesleki tatminin artması, ve
- Çalışanların yaşam kalitesinin artması sonucunu doğuracaktır.

İş Güvenliği Kültürü

İş güvenliği kültürünün geliştirilmesinde

A-Devlet,

B-İşveren,

C-Çalışanlar/sendikalar,

D-Üniversiteler ve

E-Meslek örgütlerine

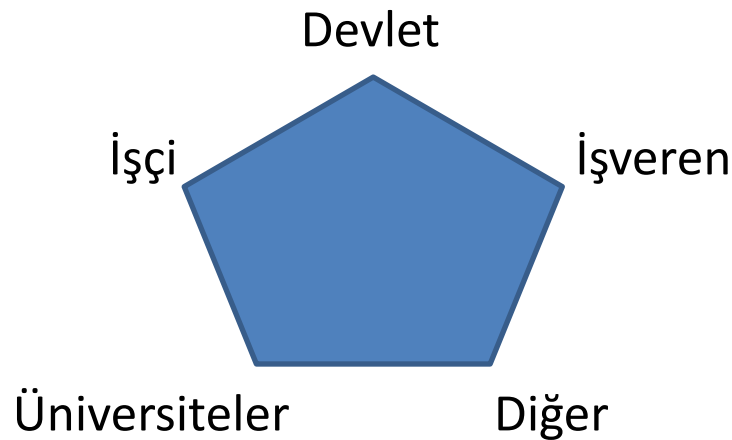
çeşitli görevler düşmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliğine Bütünsel Yaklaşım

İş Sağlığı ve Güvenliği çok bileşenli bir bilim dalıdır.

Aynı zamanda da birden fazla tarafın bir araya gelmesi ile ortaya çıkar.

Eğer tarafların kimler olduğu iyi bilinmezse işin özünü anlamak da, çözüm de o denli zorlaşacaktır.

Devletin İSG konusundaki görevleri

- Daha çok gözlemci, aydınlatıcı, teşvik edici ve arabulucu niteliktedir.
- Bu konuda en önemli etkinliği, gerekli koşul ve standartları mevzuatla düzenlemek ve denetimi sağlamak olmalıdır.
- Kayıt-dışı istihdamın önlenmesi
- Çocuk işçiliğinin yok edilmesi
- Cinsiyet ayrımcılığının yok edilmesi
- Sosyal güvenliğin desteklenmesi
- Gelir dağılımı adaletsizliğinin azaltılması
- Yaşanabilir bir asgari ücretin saptanması
- İşyerinde çalışan işçi sayısına bakılmaksızın, her çalışanın İSG hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması
- Kamu sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi
- Güvenilir bir kayıt sistemi kurulması
- İş kazalarının “Bilimsel” analizi
- İşçi Sağlığı Enstitülerinin kurulması/yaygınlaştırılması
- Yasalarda çalışanların korunması

İşverenin İSG konusundaki görevleri

- Üretim süreçlerinde “Önce verimlilik” yerine “Önce insan” yaklaşımının benimsenmesi
- Risk değerlendirmesi ve risk yönetimi yaklaşımının benimsenmesi
- İşyerinde çalışan işçi sayısına bakılmaksızın, her çalışanın İSG hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması
- İşyeri sağlık ve güvenlik birimlerinin desteklenmesi
- İlk ve acil yardım hizmetlerinin organizasyonu
- Çalışanların eğitimi
- Veri akışının sağlanması
- İş kazalarının “Bilimsel” analizi

İşçinin İSG konusundaki görevleri

- Makinalar, aletler ve malzemeleri “doğru” kullanmak
- Kendisine teslim edilen kişisel koruyucu donanımları usulüne göre kullanmak
- Kendisinin ve başkalarının sağlığını önemsemek
- Sağlık ve güvenlik kurallarına uymak
- Tehlike durumlarını ilgililere bildirmek
- Hastalık ve kazaları ilgililere bildirmek
- Sadece kendisine verilen görevi yerine getirmek, görevi olmayan işleri yapmamak
- Bilme ve bilgi edinme hakkını kullanmak

Üniversitelerin İSG konusundaki görevleri

- ◆ İSG ve Sosyal politikalara bilimsel katkı sağlamak
- ◆ Güvenilir bir kayıt sistemi kurulmasına bilimsel altyapı oluşturmak
- ◆ İş kazalarının “Bilimsel” analizi,
- ◆ İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında çalışacak insan gücünün temel eğitimi vermek
- ◆ İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında çalışacak insan gücünün mezuniyet sonrası sürekli eğitimine katkı sağlamak
- ◆ İSG ile ilgili araştırmalar yapmak
- ◆ İSG ile ilgili laboratuvarlar kurmak
- ◆ İSG ile ilgili akademik ortam oluşturmak

İşçi Sendikalarının İSG konusundaki görevleri

- ☐ İşyeri, iş kolu ve üretim süreci ile ilgili bilgi sahibi olunması,
- ☐ Risk değerlendirmesi ve risk yönetimi süreçlerine katılımın sağlanması
- ☐ İş kazalarının “Bilimsel” analizi
- ☐ İş güvenliğinin yaşamın önceliği biçimine getirilmesine yönelik eğitim verilmesi
- ☐ Örgütlenmenin ve katılımın sağlanması için etkinlik düzenlenmesi

Meslek Örgütlerinin İSG konusundaki görevleri

- ✿ Türk Tabipler Birliği
- ✿ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
- ✿ Türkiye Barolar Birliği

Bu ve benzeri meslek örgütlerinin görevleri

- ☐ İSG ve Sosyal politikalarına katkı sağlamak
- ☐ İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında çalışacak insan gücünün yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi süreçlerine katkı sağlamak
- ☐ İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında çalışacak insan gücünün mezuniyet sonrası sürekli eğitiminin organizasyonları düzenlemek
- ☐ İş kazalarının “Bilimsel” analizine katkı

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

- **Kamu:** Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) (İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü: İSGGM; İş Teftiş Kurulu Başkanlığı: İTK; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Eğitim Merkezi: ÇASGEM); Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK); Sağlık Bakanlığı
- **İşçi ve İşveren Kuruluşları:** Türk-İş, Hak-İş, Disk, Tisk vb
- **Üniversiteler**
- **Mesleki Örgütler:** Türk Ergonomi Birliği, Türk Tabipler Birliği (TTB), TMMOB, Türk Hemşireler Derneği

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

İSG konusunda devleti temsilen **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı**, bağlı üç ana hizmet birimiyle ilgili çalışmaları yürütmektedir:

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM) ile bağlı kuruluş İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (İSGÜM)
- İş Teftiş Kurulu Başkanlığı (İTK)
- Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM) görevleri,

- İş sağlığı ve güvenliği konularında, mevzuatın uygulanmasını sağlamak ve mevzuat çalışması yapmak,
- Ulusal politikaları belirlemek ve bu politikalar çerçevesinde programlar hazırlamak,
- Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- Etkin denetim sağlamak amacıyla gerekli önerilerde bulunmak ve sonuçlarını izlemek,
- Standart çalışmaları yapmak, normlar hazırlamak ve geliştirmek, ölçüm değerlendirme, teknik kontrol, eğitim, danışmanlık, uzmanlık ve bunları yapan kişi ve kuruluşları inceleyerek değerlendirmek ve yetki vermek,

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM) görevleri,

- Kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının imalatını yapacak kişi ve kuruluşlara yetki vermek, ithal edilecek kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının standartlara uygunluğunu ve bu hususlarda usul ve esasları belirlemek,
- İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlayıp programlamak ve uygulanmasını sağlamak,
- Faaliyet konuları ile ilgili yayım ve dokümantasyon çalışmaları yapmak ve istatistikleri düzenlemek,
- Mesleki eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları ve kamu hizmetlerinde çalışanlar da dahil olmak üzere tüm çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları amacıyla gerekli çalışmaları yaparak tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve Bölge Laboratuvarlarının çalışmalarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü (İSGÜM) faaliyetleri,

- İşyeri ortamının sağlık ve güvenlik açısından taşıdığı riskler konusunda araştırmalar yapılması, fiziksel maruziyetin ölçülmesi ve bu konuda metot ve stratejiler geliştirilmesi,
- Risk değerlendirmesi, ergonomi ve kişisel koruyucu donanımlar konusunda bilgilendirme ve İSGÜM Müdürlüğü hizmetleri kapsamında, Merkez Laboratuvarlarında yapılan gürültü, titreşim, aydınlatma, termal konfor şartları ve toz ölçümü işlemlerinin düzenli bir şekilde yapılması faaliyetlerini yürütmek.
- Deney Sonuç Raporları'nın teknik yeterliliğini kontrol ederek onaylamak,
- Kesinleşen çalışma programında yer alan araştırma, hizmet ve eğitim çalışmalarını yürütmek, faaliyet raporlarını hazırlamak,
- TS EN ISO/IEC 17025:2005'in gereklerine uygun olarak Kalite Yönetim Sisteminin oluşturulması, belgelendirilmesi, onaylanması, yürürlüğe konulması ve uygulanması hususlarında Kalite Yönetim Birimi ve Laboratuvar Kalite Sorumluları ile işbirliği içerisinde çalışmak,
- Ortam ölçümleri için Deney ve Cihaz Talimatlarını kontrol etmek,
- Cihaz ve Donanım Kalibrasyon Planları'nın takip edilmesi,

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, 1979 tarihinde çıkarılan “İş Teftiş Tüzüğü” ile kurulmuştur.

İş Teftiş Kurulu başkanlığı’nin görev ve yetkileri kısaca şunlardır:

- Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını denetlemek,
- İş teftişiyle ilgili mevzuat çalışması yapmak ve mevzuatta görülen boşluk ve aksaklıkların giderilmesi için alınması gerekli önlemler konusunda görüş bildirmek,
- İş Teftişi ile ilgili istatistikleri tutmak, değerlendirmek, yorumlamak ve yayınlamasını sağlamak,

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)

Amaç ve görevleri

1. Çalışma hayatı, sosyal güvenlik, iş sağlığı ve güvenliği, işçi işveren ilişkileri, istihdam, verimlilik, toplam kalite yönetimi, iş piyasası alomaliye.com etütleri, ergonomi, çevre, ilk yardım, iş istatistikleri ve benzeri konular ile işyerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere görevlendirilecek işyeri hekimi, mühendis, teknik eleman, hemşire ve diğer sağlık personeline iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerektiğinde Bakanlık birimleri veya ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte, eğitim programları hazırlamak, eğitim vermek veya eğitim hizmeti satın almak, sertifikalandırmak, bu konularla ilgili araştırmalar yapmak veya yaptırmak,
2. Bakanlık, bağlı kuruluşları ile ilgili kuruluşlarının personeli ile özel veya kamu sektöründe faaliyet gösteren işyerlerindeki işçi, işveren veya yönetici personel için eğitim, seminer ve konferanslar tertip etmek veya bu konularda tertiplenmiş eğitim, konferans ve seminerlere iştirak etmek,

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)

Amaç ve görevleri

3. Çalışma konuları ile ilgili araştırmalar ve incelemeler yapmak ve bu konularda bilgi ve doküman toplamak
4. İlgililerin talebi veya onayı ile işyerlerinin çalışma konuları ve iş verimi ile ilgili meselelerini inceleyerek görüş ve tavsiyelerde bulunmak
5. Olanakları ölçüsünde istatistikler hazırlamak
6. Türkçe ve yabancı dillerde amacı ile ilgili derleme ve yayın yapmak
7. Amacına uygun bir şekilde yerli ve yabancı yayın, dokümantasyon, filmler, fotoğraflar ve slaytlar temin ederek, bunlardan yeterince faydalanılmasını sağlamak

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı

Görevleri

- Ulusal kalkınma strateji ve politikaları ile yıllık uygulama programlarını dikkate alarak sosyal güvenlik politikalarını uygulamak, bu politikaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.
- Hizmet sunduğu gerçek ve tüzel kişileri hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirmek, haklarının kullanılmasını ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesini kolaylaştırmak.
- Sosyal güvenliğe ilişkin konularda; uluslararası gelişmeleri izlemek, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin gerekli çalışmaları yürütmek, usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmaları uygulamak.
- Sosyal güvenlik alanında, kamu idareleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı

Kısa vadeli sigorta kolları kapsamında sigortalılarımıza ve hak sahiplerine;

- Sigortalıya, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi,
 - Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması,
 - İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması
 - Gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi,
 - Hastalık ve analık sigortasından sigortalıya hastalık veya analık hallerine bağlı olarak ortaya çıkan iş göremezlik süresince, günlük geçici iş göremezlik ödeneği,
 - Analık sigortası kapsamında emzirme ödeneği,
 - Cenaze Ödeneği,
 - Askerlik ve doğum borçlanması hakları,
- verilmektedir.

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı

Uzun vadeli sigorta kolları kapsamında;

- Malullük sigortası kapsamında malullük aylığı,
- Yaşlılık sigortası kapsamında yaşlılık aylığı ve toptan ödeme,,
- Ölüm sigortası kapsamında ölüm aylığı, ölüm toptan ödemesi ve aylık almakta olan kız çocuklarına evlenme ödeneği ile cenaze ödeneği verilmektedir.

İSG ile ilgili ULUSAL KURULUŞLAR

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı

Genel sağlık sigortası kapsamında ise;

- Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere finansmanı sağlanan tıbbî ürün ve hizmetlerinin verilmesi,
 - Genel sağlık sigortalıları ile hak sahiplerinin hastalıklardan korunması amacıyla ilgili kamu idareleriyle kişisel koruyucu sağlık hizmetleri politikalarının tespitine ve etkin bir şekilde uygulanmasına katkı sağlanması,
 - Genel sağlık sigortalıları ile hak sahiplerini ve işverenleri genel sağlık sigortası mevzuatından doğan hakları ve ödevleri konusunda her türlü iletişim araçları ile bilgilendirilmesi,
- hizmetleri verilmektedir.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

İş sağlığı ve güvenliği alanında çalışmaları bulunan birçok uluslararası kurum ve kuruluş bulunmaktadır.

- **ILO:** Uluslararası Çalışma Örgütü
- **WHO:** Dünya Sağlık Örgütü
- **UNEP:** BM Çevre Programı
- **IAEA:** Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı
- **UNDP:** BM Kalkınma Programı
- **UNIDO:** BM Sanayii Geliştirme Örgütü
- **ICOH:** İş Sağlığı Uluslararası Komisyonu
- İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı (**OSHA-USA ve OSHA-EU**)

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ AJANSLARI (OSHA-USA ve OSHA-EU)

- Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1970'de yürürlüğe giren İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nca (Occupational Safety and Health Act, OSHA) ABD'de "Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü" [The National Institute for Occupational Safety and Health \(NIOSH\)](#) ile İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı (Occupational Safety and Health Administration) kurulmuştur.
- OSHA-USA'nın kuruluş amacı, işyeri güvenliği ve işçi sağlığı hakkındaki yasal düzenlemeleri (mevzuatı) çıkarmaktır. NIOSH ise İSG alanında araştırma, eğitim vb faaliyetlerde bulunarak çalışma şartlarının iyileştirilmesi için çalışmaktadır.
- Avrupa'da OSHA-EU'nın kuruluş amacı, Avrupa Birliğinde işyerlerinin daha sağlıklı, güvenli ve üretken olmalarına katkıda bulunmaktır. Bu Ajans, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ülkelerin gelişimi ve konuyla ilgili bilgi paylaşımını sağlamaktadır.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (WHO)

- ❑ 19-22 Temmuz 1946 tarihleri arasında New York'ta toplanan Uluslararası Sağlık Konferansı'nda,Türkiye'nin de içinde bulunduğu 61 ülkenin temsilcileri tarafından WHO Anayasası imzalanarak en az 26 üye ülkenin resmi kabulü ile yürürlüğe girmesi için işlem başlatılmıştır.
- ❑ Türkiye 2 Ocak 1948 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'ne üye olmuştur. 26 üye ülkenin resmi kabul işlemi **7 Nisan 1948** tarihinde netleşmiş ve 7 Nisan günü tüm Dünya'da "Dünya Sağlık Günü" olarak kabul edilmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti, **9 Haziran 1949** tarih ve 5062 sayılı Kanun'la Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nı onaylayarak WHO'ya resmen üye olmuştur.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (WHO)

Görevleri

- 1) Sağlık alanında uluslararası nitelik taşıyan çalışmalarda yönetici ve koordinatör makam sıfatıyla hareket etmek.
- 2) BM, İhtisas Kuruluşları, sağlık idareleri, meslek grupları ve uygun görülecek diğer örgütlerle fiili bir işbirliği kurmak ve sürdürmek.
- 3) Devletlere, istek üzerine, sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi için yardım yapmak.
- 4) Uygun teknik yardım yapmak ve acil durumlarda, devletlerin istekleri ya da kabulleri ile gereken yardımı yapmak.
- 5) BM'in isteği üzerine, manda altındaki ülkeler halkı gibi özelliği olan topluluklara sağlık hizmetleri götürmek ve acil yardımlar yapmak ya da bunların sağlanmasına yardım etmek.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (WHO)

Görevleri

- 6) Epidemiyoloji ve istatistik hizmetleri de dahil olmak üzere gerekli görülecek idari ve teknik hizmetleri kurmak ve sürdürmek.
- 7) Epidemik (bölgesel) ve pandemik (dünya çapında) hastalıkların ortadan kaldırılması yolundaki çalışmaları teşvik etmek ve geliştirmek.
- 8) Gerektiğinde diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak kazalardan doğan zararları önleyebilecek önlemlerin alınmasını teşvik etmek.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

- ✓ Uluslararası Çalışma Örgütü, 1919'da imzalanan Versay Anlaşmasında öngörülen Milletler Cemiyeti ile ortaya çıkmıştır. Birleşmiş Milletler üyeleri içinde ILO üçlü bir yapıya sahip bulunmaktadır: işveren temsilcileri, işçi temsilcileri ile hükümet temsilcileridir.
- ✓ **1919 yılında kurulmuş** olan Uluslararası Çalışma Örgütü, ILO, insan haklarının, sosyal adaletin ve çalışma haklarının iyileştirilmesi için çalışan bir Birleşmiş Milletler ihtisas kuruluşudur. **Türkiye ILO'ya 1932 yılında üye** olmuştur.
- ✓ ILO, sosyal ve ekonomik konularda ve başka alanlarda geçerli ulusal politikaların geliştirilmesinde ve duruma göre uygulanmasında sendikalar ile işverenler arasındaki “sosyal diyalogu” geliştirerek aynı üçlü yapılanmayı üye ülkelerde de teşvik etmektedir.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

- ✓ Uluslararası asgari çalışma standartları ve ILO'nun genişletilmiş politikaları, her yıl toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda belirlenmektedir.
- ✓ ILO üyesi ülkeler tarafından finanse edilen çalışma programı ve bütçesi ise her 2 yılda bir aynı Konferans tarafından benimsenmektedir. Konferansta ayrıca, dünyada çalışanların durumu ve sosyal konulardaki sorunlar ile ilgili tartışmaların yapıldığı uluslararası forumlar gerçekleştirilmektedir.
- ✓ Her üye ülkenin, **iki hükümet** temsilcisi, **bir işveren** temsilcisi, **bir işçi** temsilcisi ile konferansa katılma hakkı vardır. Bu delegeler, bağımsız olarak söz alabilirler ve oy verebilirler.
- ✓ Konferansın yıllık oturumları arasındaki ILO çalışmaları ise, 28 Hükümet temsilcisi ile 14 işçi ve 14 işveren temsilcisinden oluşan Yönetim Kurulu tarafından sürdürülür.

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO Anayasasının Hedefleri

- İstihdam ve işsizliğin önlenmesi
- Çalışma saatlerinin düzenlenmesi
- Uygun asgari ücret
- İş dışındaki hastalık ve kazalardan korunma
- Çocukların, gençlerin ve kadınların korunması
- Yaşlılıkta ve maluliyette koruma
- Göçmen işçilerin haklarını korunması
- Eşit işe eşit ücret
- Örgütlenme özgürlüğü
- Mesleki eğitim ve sürekli eğitim

ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Dört Temel Stratejisi

- 1) Çalışma yaşamında standartlar, temel ilke ve haklar geliştirmek ve gerçekleştirmek;
- 2) Kadın ve erkeklerin insana yakışır işlere sahip olabilmeleri için daha fazla fırsat yaratmak,
- 3) Sosyal koruma programlarının kapsamını ve etkinliğini artırmak
- 4) Üçlü yapıyı ve sosyal diyalogu güçlendirmek

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

TEŞEKKÜRLER

DETAYLI NOTLAR SABİS ÜZERİNDEN PAYLAŞILMIŞTIR.